

DÉLMAGYARORSZÁG

SZEGED. Szerkesztőség: Somogyi uca 22. I. em. Telefon: 23-33. Kladohivatal, költésnőknyvtár és jegyiroda: Aradi uca 8. Telefon: 13-06. Nyomda: Löw Lipót uca 19. Telefon: 13-06. Távirati és levélcím: Délmagyarország, Szeged

Szombat, 1936 október 10.

Ara 10 fillér

XII. évfolyam, 240. sz.

ELŐFIZETÉS: Havonta helyben 3,20 vidéken és Budapesten 3,60, külföldön 6,40 pengő. — Egyes szám ára hétköznap 10, vasár- és ünnepnap 16 fill. Hirdetések elvétele tarifa szerint. Megjelentik néltő kivételével naponta reggel.

A nagy temetés

A régi magyar pogány temetési ritushoz tartozott, hogy az elhalt nagyur holttestével együtt temették el nyerges lovát és harci eszközeit.

Magyar nagyurat temetünk ma is s talán nem vagyunk méltatlanok a gyászhoz, ha régi magyarok szokásait idézzük fel koporsója mellett. Gömbös Gyulának nem csak acélkardja volt a harci eszköze. Leghatalmasabb harci eszköze az egypárt-rendszer volt s legelőször ezt kellene eltemetni. A gondolatnak és véleménynyilvánításnak szabadságát a magyar nép nem engedi egyetlen párt megszabott programjába beletörni. Évszázadok harcának, kemény küzdelmének, nehéz véráldozatainak eredménye a szabadság. Nincs történelmi emlék, amelyik nem a szabadsághoz fűződik. Nincs költőnk, aki nem dalolta meg, ezer éven keresztül nem volt olyan vitézünk, aki a szabadsáért nem harcolt. A szabadságharcok hősei kerültek csak be a magyar pantheonba. Van egy dalunk, amit mindenki ismer s ennek refrénje is a szabadságot élteti. Ez a szabadság a magyar alkotmány fundamentuma, a magyar közélet levegője, a magyar parlamentarizmus disze és ragyogása. Ez a szabadság emlék és valóság, tradíció és törvény, ut, cél és élet. Ehhez a szabadsághoz ragaszkodik a magyarság — minden hatalommal szemben.

S ezért nem tud soha belenyugodni a magyar nép abba, hogy felülről kapja meggyőződését, világnézetét, törekvéseinek irányát s kátékba szedik azt, hogy mi legyen a meggyőződése. Ezt a népet s ennek a népek lelkeségét nem lehet uniformizálni s nem lehet törvénytenni azt, hogy a falu népe és a város lakossága, a földmunkás és a gyári munkaadó, a hiteltelző és az adós, a tisztviselő és a kereskedő, a latifundiumok ura és a földnélküli szegénység, a nagytőke és az ipari munkás ugyanazt akarja, ugyanazt sürgesse s társadalmi, politikai és gazdasági törekvései azonosak legyenek. Nem a meggyőződés közössége, csak a hatalmi szó kényszerítheti őket egy politikai párt karámbába. Vannak feladatok és vannak kötelességek, amelyeket ugyanazzal a meggyőződéssel tűz mindenki maga elé, de a kötelességteljesítés módja, a feladatokat megvalósító eszközök tekintetében a leghazafiasabb és legönzetlenebb polgárok között is lehet nézeteltérés.

Temessük el azt a felfogást is, hogy csak az hazafi, aki a hatalmat támogatja s szabad kételkedni annak hazafiságában, aki más uton és más meggyőződéssel akarja nemzetét szolgálni. Temessük el azt a politikai rendszert, mely a párt szolgálatára rendelte az államélet minden szervezetét s nem fordítva az államot akarta a párttal szolgálni. Temessük el örökre azt a felfogást mely kétféle állampolgári jogot ismert s mely nem a nemzethez, de a párthoz való tartozást tette a jogok teljességének feltételévé. Temessük el azt a választási rendszert, melynek azonban megbélyegző itéletét ne felejtjük el soha: a lelkek tiprása volt. Temessük el azokat a törekvéseket, melyek nem a nemzethűségnek s nem a polgári kötelességek teljesítésének mértékével akarják mérni a polgár értékét s melyek a

karakán magyarságot a germán szellem fellángolásának eredményeiben keresik. A meggyőzést, az értelem igazolását, a jogosult érdek utmutatását, az agitáció szabadságát állítsuk újra a vezényszavak kommandírozása helyébe s a katonai fegyelmet, mely egyébként kiváló erény és nélkülözhetetlen eredmény a kaszárnyákban, — váltassa fel újra a felnőtt, a nagykorú polgárság szabadsága. Temessük el azt a gazdasági rendet, amelyik a megkötöttségben látta az ideált s a forgalom korlátozását, az áruk szabad cseréjének megszüntetését az autarchia eszközeként szívesen látta s állítsuk helyébe a régít, amelyiknek lelke és levegője a szabad forgalom és szabad verseny volt s amelyik szabad emberek szabad foglalko-

zásává teszi újra a kivételes alakulatok monopóliumait. Temessük el az állami kedvezmények rendszerét, a kereskedelmi vállalatok szubvencionálását, a tiltó vámokat és büntető adókat.

És temessük el a közéletből azokat is, akik csak nyugtalanítással, zavartkeltéssel, csak a rendnek fenyegetésével tudták magukra terelni a figyelmet, akik magyar földön idegen szellemnek akartak szálláscsinálói lenni, akik maguknak faragott képet csináltak idegen bálványokból s a nemzethűséget az idegen szellem telítettségének fokával mérték. Ha el kell temetni Gömbös Gyula felmérhetetlen kötelességtudását, nemzetiszolgálatát, lelkesedését és kivételes képességeit, temessük el politikai tévedéseit is.

Magyar tiltakozás a genfi reform-bizottság ülésén

Tánczos Gábor a magyar delegáció nevében fenntartással élt a bizottság összeállítása ellen és nem vett részt a szavazásban

Genf, október 9. Pénteken megalakult a népszövetségi közgyűlés általános bizottsága, amelynek feladata az egyezségokmányban foglalt elvek gyakorlati keresztülvitele, valamint az ezzel kapcsolatos kérdések tanulmányozása.

A bizottság elnökéül Bruce ausztráliai kiküldöttet választották meg. Az ülés megnyitása után

Tánczos Gábor, a magyar küldöttség vezetője

a következőket mondotta:

— A magyar küldöttség felfogása a kövendő eljárásról a következőkben foglalható össze: A népszövetségi reform tanulmányozásával nem lehet eredményesen foglalkozni az egyetemlegesség gondolatának tekintetbe vétele nélkül. Igen kívánatos, ha az egyezségokmány gyakorlati elveinek megvalósítására irányuló munkálatokban mindazok az államok résztvehetnének, amelyek közreműködése szükséges ahhoz, hogy a jövőben a nemzetek közötti munkálatok eredményesek legyenek.

Motta svájci kiküldött olyan szélesebbkörű bizottság megalakítása mellett foglalt állást, amely a tanács tagjaiból és néhány tagállam megbízottjából állana.

Litvinov orosz kiküldött tágabb munkakört óhajtott biztosítani a bizottság számára. Minél szélesebbkörű a bizottság, annál hasznosabb munkát végezhet.

A vitában ezután még számos állam képviselője vett részt, akiknek legnagyobb része támogatta Motta svájci delegátus indítványát.

Eden és Leon Blum párisi tanácskozása

A spanyol kérdésben nem változik a francia-angol megafarítás

Páris, október 9. Leon Blum miniszterelnök és Eden angol külügyminiszter párisi bizalmas megbeszélése mintegy félóra hosszat tartott. Az angol és francia körök kijelentették, hogy a megbeszélés főleg a spanyol eseményekkel és a pénznemek kiegyenlítésének gazdasági

következményeivel voltak kapcsolatban. Bizonyos veszik azt is, hogy Blum és Eden megvitatták a spanyol semlegességet ellenőrző bizottságnál tett orosz lépés következményeit, noha erre vonatkozólag semmiféle értesülést nem lehet szerezni. Ugy látszik, hogy a két

MacDonald

indítványozta, hogy a bizottságot a tanács tagjain kívül egyes kérdésekkel foglalkozó nemzetközi csoportok képviselőivel egészítsék ki.

A bizottság 31 szavazattal 7 ellenében elfogadta Motta indítványát.

Az elnök indítványára a bizottság létszámát 28-ban állapították meg.

A bizottságba Magyarországot nem választották be.

Tánczos Gábor magyar főmegbízott a bizottság létszámának megállapítása után azonnal szólásra emelkedett és a következőket mondotta:

— A magyar küldöttség nevében kijelentem, hogy a délelőtt kifejezett megfontolásoktól vezéreltetve fenntartással élek a tanulmányi bizottságok összeállítása ellen és tartózkodni fogok a bizottság most ismertett szervezétének megszavazásáról.

Az elnök által előterjesztett határozati javaslat csak annyit enged meg, hogy a bizottság egyes konkrét kérdésekben a bizottsághoz nem tartozó tagállamokat is meghallgatja.

Litvinov szerint az egész reformnak semmi célja sem lehet, ha a Népszövetségből kilépett államok nem térnek vissza Genfbe.

Ezután bizonyos módosításokkal elfogadták az elnök által előterjesztett javaslatot.

Tánczos Gábor teljes fenntartással élt a bizottság összetételével szemben. Kérte, hogy valamennyi fenntartását jegyzőkönyvben is tüntessék fel. Az elnök így határozott,